

Legkedvesebb díjasaink

Az 1991-es Kossuth-, illetve Széchenyi-díjjal kitüntetett kiválóságok között különös örömmel fedeztünk fel több nevet.

Vargyas Lajos, a jeles néprajz- és zenetudós azon kevés köztisztelőben álló tekintélyek egyike, aki szolidaritást vállalt a demokratikus ellenzékkel az elmúlt évtizedben. Aláírta különféle tiltakozó íveinket – első alkalommal, amikor valamelyik tanítványa felkereste egy ilyen, csöndesen megjegyezte, hogy csak menjünk bátran máskor is, ő aláír. Kerestük is: egyebek mellett a kalandosan elkészült „Feketében” c. szamizdatkötettel, amelyet a Szeta javára adott irodalmi és grafikai művekből szerkesztett Kószeg Ferenc munkatársaival, s aztán keményen konspirálva értékesítettük a rendőrségtől megmentett sajnálatosan kevés példányt. Egyik vásárlónk Vargyas professzor volt. Kerestük, amikor Demszky Gábor ellen rendőri általi fejbe veretése alkalmából „hatóság elleni erőszak”-ért vádat emeltek. Ott ült a professzor úr a Budai Központi Kerületi Bíróság tárgyalótermének első sorában, egészen addig, amíg ki nem dobtak mindnyájunkat a teremből. Bibó István barátja és a Nemzeti Parasztpárt politikusa volt hajdan, s ha valaki magyar nemzeti identitásán óhajt elmélkedni, vegye kézbe bátran Vargyas tanár úr könyvét, „A magyar népballada és Európá”-t. Megérti belőle, hogy a „nemzeti” mennyire a sokféle idegen sajátos hálózata.

Liska Tibor közgazdász a '60-as évek elején voltaképpen feltalálta a szamizdatot. Ökonosztát c. alapműve, mely csak 1988-ban jelent meg nyilvánosan, évekig járt kézről kézre illegálisan sokszorosított formában. Liska konok következetességgel szötte közgazdasági álmait a demokratikus gazdaságról, az egyenlőnek született, a közösség felhalmozott értékeiből egyenlően öröklő vállalkozók egyenlő esélyű társadalmáról. A kérielhetetlen demokratát köszöntjük szeretettel!

Szilágyi János György ókortudósról azt mesélik, a hadifogságban egy adag kenyeret adott egy darab papírért, hogy arra jegyezhesse Horatiussal kapcsolatos gondolatait. És ebben az egyszerű tényben benne van szinte az egész Szilágyi. A tudós, akinek a tudomány nem foglalkozás, hanem egzisztenciális kérdés, s aki így jutott el az antik művészet, különösen a görög és etruszk vázafestészet kutatásában a világ legelsői közé. (Amit itthon nem mindenki vett volna észre.) Ezért nem ismer a felismert igazság kérdésében megalkuvást, sem magával, sem mással szemben. Mégsem lett soha merev, rideg dogmatikus, mert mindig megvolt benne a szelíd ironia, mással szemben is, magával szemben is – akár Horatiusban. Vir Mercurialis, a derűs és leleményes isten kedveltje, mint a költő, akin a fogságban is gondolkodott..